Sag 132/85

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber
mod
Den Hellenske Republik

»Slettelse«

Forslag til afgørelse fra generaladvokat Marco Darmon, fremsat den 29. september 1987 5293

Kendelse afsagt af Domstolen den 16. december 1987 5298

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT MARCO DARMON
fremsat den 29. september 1987 *

Høje Domstol.

1. I den foreliggende traktatbrudssag er der nedlagt påstand om, at det statueres:

— dels at Den Hellenske Republik var forpligtet til i henhold til artiklerne 2, 143 og 145 i akten vedrørende Den Hellenske Republiks tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber[1] allerede fra den 1. januar 1981 at iværksætte »de forholdsregler, som er nødvendige for, at den... kan overholde bestemmelserne i direktiver og beslutninger efter EØF-Traktatens artikel 189...«[2] (første klagepunkt);

— dels at Den Hellenske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, der påhviler den i henhold til tiltrædelsesakten, EØF-Traktaten samt artikel 2 i direktiv af 11. maj 1960, som ændret ved direktiv af 18. december 1962, ved ikke

* Oversat fra fransk.

1 — EFT L 291 af 19. 11. 1979.

2 — Rådets første direktiv af 11. maj 1960 til gennemførelse af Traktatens artikel 67 (EFT 1959-1962, s. 47); Rådets andet direktiv af 18. december 1962 om udvidelse og ændring af første direktiv til gennemførelse af Traktatens artikel 67 (EFT 1963-1964, s. 5).

at tillade Banque de Paris et des Pays-Bas (Belgique) (herefter benævnt »Paribas«) at repatriere realisationsprovenuet af en investering i obligationer, udstedt af den græske bank for industriel udvikling (Hellenic Industrial Development Bank, herefter benævnt »HIDB«) eller at genindsætte det på en konvertibel konto (andet klagepunkt), og at repatriere »optjente« renter, dvs. forrentningen under investeringsforløbet, herunder af den fra 1984 til 1986 spærrede indskudskonto (tredje klagepunkt).

2. Under den mundtlige forhandling har Kommissionen oplyst,

— at de to direktiver er blevet gennemført ved dekret fra republikkens præsident nr. 170/86, offentliggjort den 19. maj 1986,

— at der i sagen Paribas under behandlingen af denne sag ved Domstolen er blevet truffet nye beslutninger af de kompetente græske myndigheder, og at disse er tilfredsstillende i henseende til de græske EF-retlige forpligtelser.

Alligevel har Kommissionen under henvisning til Domstolens praksis lagt vægt på, at de påståede traktatkrænkelser konstateres, da den har en interesse i, at medlemsstaternes ansvar i forhold til såvel andre medlemsstater som enkeltpersoner eller virksomheder præciseres. Med hensyn til andet og tredje klagepunkt må spørgsmålet om den umiddelbare anvendelighed af bestemmelserne i de i mellemtiden gennemførte direktiver og af artiklerne 67, stk. 2, henholdsvis 106, stk. 1, i Traktaten også afgøres, idet Den Hellenske Republik har gjort gældende, at Paribas ikke kunne påberåbe sig direktivernes bestemmelser umiddelbart, da disse hverken var entydige eller ubetingede, samt at medlemsstaterne bevarer retten til at kontrollere transaktionernes karakter og lovlighed. I øvrigt indeholdt præsidentens dekret nr. 170/86 ikke en bestemmelse om tilbagevirkende gyldighed fra 1. januar 1981. En ændret udgave af dekretet, som indeholder en bestemmelse om tilbagevirkende gyldighed, skal være under offentliggørelse, men så længe man ikke ved noget sikkert om dets indhold og ikrafttræden, ser Kommisionen sig ikke i stand til helt eller delvis at hæve sagen.

3. I Domstolens praksis anerkendes det, at Kommissionen har en interesse i at fremme en traktatkrænkelsessag, selv om tilfredsstillende ændringer — dog først efter udløbet af fristen i den begrundede udtalelse — er gennemført i den sagsøgte medlemsstats lovgivning:

»en dom afsagt af Domstolen i henhold til Traktatens artikler 169 og 171 kan være af materiel interesse med henblik på fastsættelsen af grundlaget for det ansvar, som en medlemsstat som følge af sin passivitet kan pådrage sig over for andre medlemsstater, over for Fællesskabet eller over for enkeltpersoner« [3].

3 — Sag 39/72, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber mod Den Italienske Republik (dom af 7. februar 1973, Sml. s. 101, præmis 11), jfr. også sagerne 103/84 (dom af 5. juni 1986, Sml. s. 1759), 309/84 (dom af 20. februar 1986, Sml. s. 599) og senest 154/85 (dom af 17. juni 1987, Sml. s. 2717) Kommissionen mod Den Italienske Republik.

4. Vedrørende det første klagepunkt bestrider Den Hellenske Republik ikke, at de to direktiver burde have været gennemført straks ved tiltrædelsesaktens ikrafttræden. Der foreligger således en traktatkrænkelse på dette punkt. I henhold til den retspraksis, som jeg netop har citeret, er der en »materiel interesse« i, at dette konstateres.

5. I de to andre klagepunkter har Kommissionen kun inddraget den af Grækenland fulgte *praksis i forhold til Paribas.* Den har som svar på spørgsmål fra Domstolen og under de mundtlige forhandlinger anført, at formålet med sagsanlægget ikke alene har været at få fastslået, at Grækenland har undladt at opfylde sine forpligtelser ved ikke at tillade Paribas — som dog til slut har fået tilladelsen — at udføre de pågældende midler, men også at påtale en fremgangsmåde fra græsk side, som kunne blive anvendt i andre sager, og især at få fastslået, at bestemmelserne i direktiverne er umiddelbart anvendelige.

6. Det følger af Domstolens praksis, at Kommissionen formodes at have interesse i, at en traktatkrænkelse, som ikke er bragt til ophør inden udløbet af fristen i den begrundede udtalelse, konstateres[4], og at kun Kommissionen kan vurdere hensigtsmæssigheden i at fremme eller hæve sagen. Det følger heraf, at Kommissionens søgsmålsinteresse for så vidt angår »Paribas«-sagen ikke kan bestrides. Med hensyn til henvisningen til andre, lignende tilfælde, har jeg forstået denne således, at afgørelsen i denne sag kan bruges imod enhver fremgangsmåde af samme karakter, og ikke som en påstand om, at der træffes afgørelse derom.

I øvrigt måtte dette sidste afvises, i det omfang alene omstændighederne vedrørende Paribas er blevet fremdraget i den begrundede udtalelse.

7. Med hensyn til interessen i at få erklæret visse direktivbestemmelser umiddelbart anvendelige, har Domstolen allerede fastslået, at det i forbindelse med artiklerne 169-171 er

»Traktatens mål effektivt at bringe traktatkrænkelser og disses følger, både allerede indtrådte og fremtidige, til ophør«[5]

samt at

»domme, der er afsagt i medfør af artiklerne 169-171, i første række har til formål at fastslå medlemsstaternes pligter i tilfælde af, at de har undladt at opfylde deres forpligtelser.«[6]

Her drejer det sig dog alene om at fastslå, om der er sket en tilsidesættelse af forpligtelser, der er indeholdt i retsakter, som binder den sagsøgte medlemsstat, uanset hvilken virkning retsakterne i øvrigt har i den nationale retsorden. Spørgsmålet om umiddelbar anvendelighed hører ikke hjemme i en traktatbrudssag. Det følger heraf, at

4 — Således sag 167/73, Kommissionen mod Den Franske Republik, dom af 4. april 1974 (Sml. s. 359, præmis 15: »Under udøvelsen af de befojelser, der tilkommer Kommissionen i henhold til Traktatens artikel 155 og 169, behøver den ikke at påvise nogen søgsmålsinteresse, eftersom den i Fællesskabets almindelige interesse har til opgave af egen drift at overvåge, at medlemsstaterne anvender Traktatens regler, og at få fastslået, om der foreligger nogen tilsidesættelse af de heraf afledte forpligtelser, med henblik på at få en sådan tilsidesættelse bragt til ophør«).

5 — Sag 70/72, Kommissionen mod Forbundsrepublikken Tyskland, dom af 12. juli 1973 (Sml. s. 813, præmis 13).

6 — Forenede sager 314 til 316/81 og 83/82, Anklagemyndigheden og Comité national de défense contre l'alcoolisme mod Alex Waterkeyn m. fl.; Anklagemyndigheden mod Jean Cayard m. fl., dom af 14. december 1982 (Sml. s. 4337, præmis 15).

denne sag, for så vidt angår de to sidste klagepunkter, skal begrænses til de forpligtelser, der påhviler Den Hellenske Republik i forbindelse med tilladelse til repatriering, henholdsvis indsættelse på en konvertibel konto af midler, Paribas har haft investeret i værdipapirer, inklusive de hertil hørende renter.

8. Der er ikke tvivl om, at det andet klagepunkt er begrundet. Dette er i øvrigt stiltiende indrømmet af de kompetente græske myndigheder under retssagen, idet myndighederne nu har tilladt fri omveksling af hele provenuet af Paribas' værdipapirinvestering. Ligeledes har den sagsøgte stat i sin duplik opgivet det oprindelige hovedargument i svarskriftet, hvorefter de pågældende transaktioner ikke faldt ind under de to direktivers anvendelsesområde, idet den til slut har gjort gældende, at tilladelsen var blevet forsinket på grund af kontrol med transaktionernes lovlighed og rigtighed, en omstændighed som dog ikke kan bevirke, at den påtalte traktatkrænkelse ophører.

9. Hvad endelig angår de »optjente« renter, uanset om de stammer fra investeringen eller beløbet på den spærrede konto, må de betegnes som »løbende betalinger« som anført i artikel 67, stk. 2, i Traktaten. Kommissionens henvisning til Traktatens artikel 106, stk. 1, viser de praktiske vanskeligheder ved at adskille betalinger, der falder ind under artikel 67, stk. 2, fra »betalinger, som vedrører udveksling af... kapital«, der falder ind under artikel 106, stk. 1. Den sidstnævnte bestemmelse har et snævrere anvendelsesområde end artikel 67, stk. 2, da den kun gælder »i det omfang fri bevægelighed for... kapital... er gennemført mellem medlemsstaterne i medfør af denne Traktat«, medens artikel 67, stk. 2, ikke indeholder denne begrænsning. Selv om det forekommer tilstrækkeligt at anvende artikel 106, stk. 1, fordi det drejer sig om renter vedrørende en transaktion, som er fuldt liberaliseret, mener jeg, at afgørelsen bør støttes på artikel 67, stk. 2, idet denne bestemmelse har større rækkevidde med hensyn til liberalisering af kapitalbevægelser.

10. På denne baggrund skal jeg foreslå,

— at Domstolen fastslår, at

Den Hellenske Republik har tilsidesat de forpligtelser, som påhviler den i henhold til artiklerne 2, 143 og 145 i akten vedrørende vilkårene for dens tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber og i henhold til EØF-Traktaten, især artikel 67, stk. 2,

— ved ikke fra den 1. januar 1981 at have sat de nødvendige nationale foranstaltninger i kraft for at efterkomme bestemmelserne i direktiv af 11. maj 1960 til gennemførelse af Traktatens artikel 67, som udvidet og ændret ved direktiv 63/21 af 18. december 1962,

— ved at nægte Banque de Paris et des Pays-Bas (Belgique) tilladelse til fri repatriering af realisationsprovenuet af investeringer i græske børsnoterede værdipapirer eller indsættelse af beløbet på en konvertibel konto i Grækenland,

— ved ikke at tillade fri udførsel fra Grækenland af samtlige renter vedrørende disse investeringer.

— det bør pålægges Den Hellenske Republik at betale sagens omkostninger.